

34-punktsprogrammet: Regeringens åtgärder mot gängkriminaliteten

Uppdaterad 11 augusti 2020

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson, inrikesminister Mikael Damberg och Miljöpartiets riksdagsledamot Karolina Skog har presenterat regeringens 34-punktsprogram med förslag på åtgärder mot gängkriminaliteten. I Sverige ska alla vara trygga, oavsett var man bor. Kampen mot det grova våldet och nyrekryteringen till gäng- och nätverksmiljöer måste intensifieras.

34-punktsprogrammet består av ytterligare åtgärder riktade mot kriminella nätverk utöver den pågående utbyggnaden av Polismyndigheten, som ska växa med 10 000 fler anställda till 2024, och andra reformer för ökad trygghet. Läs mer på sidan "Ett tryggare Sverige" här intill.

– Det är det största paketet mot gängkriminaliteten någonsin i Sverige. Ett mycket ambitiöst paket som omfattar åtgärder på både kort och lång sikt, både nya verktyg för myndigheterna, hårdare straff och ett bättre brottsförebyggande arbete, säger inrikesminister Mikael Damberg.

Verktyg i brottsbekämpningen

1. Polisen får möjlighet att läsa krypterad kommunikation
Regeringens förslag om hemlig dataavläsning har genomförts. Det syftar till att ge polisen möjlighet att bättre kunna verkställa hemliga tvångsmedel och exempelvis även komma åt krypterad kommunikation. Lagen om hemlig dataavläsning trädde i kraft den 1 april 2020.

- [Pressmeddelande: Hemlig dataavläsning – ett viktigt verktyg för brottsbekämpningen](#)
- [Faktablad: Hemlig dataavläsning – ett viktigt verktyg för brottsbekämpningen](#)
- [Prop. 2019/20:64 Hemlig dataavläsning](#)

2. Enklare att använda hemliga tvångsmedel i fråga om grov och organiserad brottslighet

Riksåklagaren har föreslagit att hemliga tvångsmedel ska kunna användas i större utsträckning. Idag krävs en misstanke om ett konkret brott vars straffvärde överstiger 2 års fängelse för att hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig kameraövervakning ska få användas. För hemlig rumsavlyssning är motsvarande gräns 4 år. Det finns anledning att i en utredning se över dessa gränser vad gäller grov och organiserad brottslighet. Den 1 augusti 2020 trädde en lagändring i kraft som gör det enklare att ta beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation. Syftet är med lagändringen är att möjliggöra en effektivare brottsbekämpning.

- [Pressmeddelande: Förenklat beslutsfattande om hemlig avlyssning ska ge effektivare brottsbekämpning](#)
- [Prop. 2019/20:145 Ett förenklat förfarande vid vissa beslut om hemlig avlyssning](#)

3. Ge polisen bättre möjligheter till husrannsakan kopplat till skjutningar och gängmiljöer

Rikspolischefen önskar bättre möjligheter att genomföra husrannsakingar kopplat till kriminella gängmiljöer, exempelvis för att avvärja hämndaktioner när en skjutning ägt rum. Polisen har redan vissa möjligheter att göra husrannsakan även i avsaknad av konkret brottsmisstanke. En utvidgning av det utrymmet kopplad till allvarlig brottslighet, exempelvis skjutningar i gängmiljöer, analyseras närmare i en utredning. Utredaren ska lämna sina förslag senast den 31 oktober 2020.

- [Pressmeddelande: Regeringen vill ge polisen bättre möjligheter till husrannsakan](#)
- [Faktablad: Regeringen vill ge polisen bättre möjligheter till husrannsakan](#)

4. Obligatorisk häktning för fler brott

För att få bort grova brottslingar från gatan utreds om fler brott som ofta begås i gängmiljö behöver få skärpta straff för att spegla brottets allvar och ge möjlighet till obligatorisk häktning. Det har

fungerat väl för vapenbrotten. Det handlar om rån, grov misshandel samt grov utpressning. Uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2021.

- [Pressmeddelande: Straffrättsliga åtgärder mot brott kriminella nätverk](#)
- [Dir. 2020:62 Straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk](#)

5. Utvidga och permanenta arbetet med snabbare lagföring
Det försöksprojekt rörande snabbare lagföring för vissa brott som genomförts i norra Stockholm sedan januari 2018 utvidgades till hela Stockholmsområdet från januari 2020 och därefter till andra orter i Sverige från januari 2021. Målsättningen är att snabbförfarandet ska permanentas och vara möjligt att använda i hela Sverige från 2022. Den fortsatta och utbyggda försöksverksamheten ska pågå till och med den 31 december 2022. Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 29 april 2021.

- [Regeringsuppdrag: Uppdrag om fortsatt och utbyggd försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål](#)
- [Regeringsuppdrag: Tillägg till uppdrag om fortsatt och utbyggd försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål](#)
- [Pressmeddelande: Snabbare lagföring av brott – framgångsrik försöksverksamhet ska bli permanent](#)
- [Dir. 2020:6 Ett permanent snabbförfarande i brottmål och andra åtgärder för en snabbare lagföring av brott](#)

6. Ordningsvakter kan avlasta polisen
Ett modernare och effektivare regelverk för ordningsvakter utreds. Inom ramen för utredningen ska möjligheten för ordningsvakter att avlasta polisen i högre grad, exempelvis vad gäller transporter, ses över. En utredning har tillsatts och uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021.

- [Pressmeddelande och webb-tv: Ett effektivare och modernare regelverk för ordningsvakter](#)
- [Faktablad: Regelverket för ordningsvakter ska ses över](#)

- [Dir. 2019:89 Ett modernare och effektivare regelverk för ordningsvakter](#)

7. Automatisk kamerabevakning av fordon i gränsområden
Polisen behöver få bättre möjligheter att verka i gränsnära områden för att bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten och gängkriminalitet. Kamerabevakning med automatisk igenkänning av fordonstyper och registrerings skyltar ska möjliggöras. En utredning om detta har tillsatts och uppdraget ska redovisas senast den 20 september 2021.

- [Pressmeddelande: Uppdrag om effektivare verktyg för polisen i gränsnära områden](#)
- [Faktablad: Polisens verktyg i gränsnära områden ska utredas](#)
- [Dir. 2020:2023 Effektivare polisiära åtgärder i gränsnära områden](#)

8. Förstärk det myndighetsgemensamma arbetet mot grov och organiserad brottslighet
Styrningen av det myndighetsgemensamma arbetet ska vidareutvecklas och tydliggöras genom att uppdrag förs in i berörda myndigheters instruktioner. Ändringarna trädde i kraft den 31 mars 2020. Pilotprojekt ska genomföras i ett antal särskilt utsatta områden för att exempelvis slå mot strategiska personers ekonomiska och näringsrelaterade brottslighet. Uppdragen ska samordnas av Polismyndigheten respektive Skatteverket och redovisas till regeringen senast den 1 oktober 2021.

- [Pressmeddelande: Myndighetsgemensamt arbete mot grov och organiserad brottslighet förstärks](#)
- [Pressmeddelande: Regeringen inrättar pilotprojekt som rör näringsverksamhet och felaktig folkbokföring med koppling till organiserad brottslighet](#)

9. Ökade möjligheter att förverka brottslingars tillgångar
Möjligheterna att slå mot de ekonomiska vinningarna av brott måste förbättras. Förverkandelagstiftningen ses över i syfte att modernisera bestämmelserna. En modernisering skulle också kunna leda till en ökad tillämpning av lagstiftningen och stärka den

tillgångsinriktade brottsbekämpningen. En utredning har tillsatts och uppdraget ska redovisas senast den 17 december 2021.

- [Pressmeddelande: Utredning om effektivare möjligheter att ta brottsvinster från kriminella](#)
- [Dir. 2020:66 Effektivare möjligheter att ta brottsvinster från kriminella – en översyn av lagstiftningen om förverkande](#)

10. Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott

Regelverket för utredningar mot barn som misstänks för brott ses över. Syftet med översynen är att förbättra regelverket och säkerställa att en hög grad av rättssäkerhet och effektivitet upprätthålls i utredningar där barn är misstänkta för brott. Det handlar bland annat om att säkerställa att allvarliga brott som begås av barn under 15 år alltid utreds av polis, och att se över systemet med bevistalan i syfte att skuldfrågan ska prövas av domstol i fler fall. En utredning har tillsatts och uppdraget ska redovisas senast den 21 juni 2021.

- [Pressmeddelande: Fler brott som barn misstänks för ska utredas](#)
- [Faktablad: Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott](#)
- [Dir. 2019:103 Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott](#)

Påföljder

11. Avskaffa straffreduktionen för unga vuxna vid grov brottslighet Ungdomsreduktionsutredningens förslag genomförs vad gäller upprepad grov brottslighet där en person i åldern 18–20, som tidigare dömts för brott där minimistraffet är ett års fängelse, ska dömas för ett nytt brott med minimistraffet två års fängelse. Det av Justitiedepartementet omarbetade förslaget är för närvarande ute på remiss. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

- [Pressmeddelande: Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet](#)
- [Promemoria: Slopad straffrabatt för unga myndiga vid allvarlig brottslighet \(utkast till lagrådsremiss\)](#)

12. Utred vistelseförbud inom ramen för påföljdssystemet

En utredning ska se över möjligheten till vistelseförbud inom ramen för påföljdssystemet. Syftet är att se till att kontrollåtgärder vid skyddstillsyn blir lika dem för villkorligt frigivna samt överväga kompletterande regler som innebär ökade möjligheter att bestämma var dömda inte ska få vistas. I praktiken innebär detta möjlighet till frivård där fotboja kan användas i ökad utsträckning. Promemorian har remitterats och förslagen, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2021, bereds i Regeringskansliet.

- [Pressmeddelande: Utökade kontroll- och stödåtgärder för personer som har dömts till skyddstillsyn](#)
- [Promemoria: Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillsynsdömda](#)

13. Ytterligare medel till LVU-placeringar

Det är angeläget att kommuner vid behov kan öka antalet LVU-placeringar. Förstärkningar kan göras dels i fråga om subventionsgraden för SIS-placeringar, dels i fråga om kommunernas HVB- och familjehemsplaceringar. Ytterligare medel möjliggör också projekt så som Motverka våld och gäng som drevs i SIS regi 2007–2008.

14. Fler SIS-platser med förbättrad kvalitet

Statens institutionsstyrelse behöver förstärkas med fler platser, inte minst för att LVU-satsningen ska få effekt. Verksamhetens kvalitet måste också förbättras så att färre ungdomar återfaller i brott efter avslutad placering.

15. Skärp straffen för den som rekryterar unga till kriminalitet

Vi behöver hindra nyrekryteringen till gängkriminalitet och motverka att unga personer som inte kan dömas till lika hårda straff utnyttjas av äldre. Straffen för dem som begår brott tillsammans med yngre eller anstiftar dem att begå brott behöver därför skärpas. En utredning har tillsatts och uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2021.

- [Pressmeddelande: Straffrättsliga åtgärder mot brott kriminella nätverk](#)

- [Dir. 2020:62 Straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk](#)

16. Skärp straffen för brott kopplade till kriminella uppgörelser. Kriminella uppgörelser leder till ytterligare brottslighet genom hämndaktioner. Uppgörelserna drabbar inte bara de inblandade. Sprängningar och skjutningar innebär också att oskyldiga skadas. Det behövs därför straffskärpningar i samband med kriminella uppgörelser. En utredning har tillsatts och uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2021.

- [Pressmeddelande: Straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk](#)
- [Dir. 2020:62 Straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk](#)

17. Skärpta straff för vapen- och sprängmedelsbrott. Fler vapenbrott ska bedömas som grova och synnerligen grova och maxstraffet för synnerligen grovt vapenbrott och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska höjas. Därutöver ska smuggling av vapen och explosiva varor medföra strängare straff än idag och Tullverkets befogenheter och möjlighet att använda tvångsmedel utökas, så att försändelser som antas innehålla vapen eller explosiva varor kan stoppas. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2020.

- [Pressmeddelande: Regeringen föreslår ytterligare skärpta straff för innehav och smuggling av illegala vapen och explosiva varor](#)
- [Pressmeddelande: Regeringen föreslår ytterligare skärpta straff för vapenbrott](#)
- [Lagrådsremiss: En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor](#)

18. Skärp straffen för den som överlåter narkotika till andra. I den illegala narkotikahandeln används ofta minderåriga som kurirer i syfte att undgå straff vid upptäckt. Straffen för att överlåta narkotika bör därför skärpas. En utredning om detta har tillsatts. Uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2021.

- [Pressmeddelande: Straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk](#)
- [Dir. 2020:62 Straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk](#)

19. Koppla villkorlig frigivning till deltagande i återfallsförebyggande åtgärder

Den som inte deltar i återfallsförebyggande åtgärder ska kunna få sin villkorliga frigivning uppskjuten, och således få sitta längre i fängelse. De nya reglerna ska börja gälla den 1 maj 2021.

- [Pressmeddelande: En tydligare koppling mellan villkorlig frigivning och deltagande i återfallsförebyggande åtgärder](#)
- [Faktablad: En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor](#)
- [Lagrådsremiss: En tydligare koppling mellan villkorlig frigivning och deltagande i återfallsförebyggande åtgärder](#)

20. Inför påföljden ungdomsövervakning

I propositionen "Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning" föreslog regeringen ökade möjligheter till kontroll med fotboja. Detta för att personen inte ska befinna sig i miljöer och på platser där risken för återfall är stor eller i närheten av där ett brottsoffer bor. En ny påföljd, ungdomsövervakning, avsedd för fall där varken ungdomsvård eller ungdomstjänst är tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens karaktär och den unges tidigare brottslighet, ska införas. Ungdomsövervakning omfattar så kallad helghemarrest samt vid behov förbud att under vissa tider vistas på vissa platser. Kontroll sker med fotboja. Riksdagen sa ja till regeringens förslag och de nya bestämmelserna börjar gälla den 1 januari 2021.

- [Pressmeddelande: Ungdomsövervakning ny påföljd för unga personer som begår allvarliga brott](#)
- [Prop. 2019/20:118 Ungdomsövervakning](#)

21. Straffansvar för falska uppgifter i polisförhör utreds

Högsta domstolen har nyligen slagit fast att det inte ska betraktas som skyddande av brottsling att i polisförhör ge falskt alibi åt en

person, om det inte hjälper den personen att komma undan. Det är viktigt att lögnen i polisförhör kan motverkas. Regeringen har därför tillsatt en utredning om behovet av lagändringar när det gäller vittnesuppgifter som lämnas under förundersökning. Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021.

- [Pressmeddelande och webb-tv: En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)
- [Dir. 2019:85 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)

Bryt tystnadskulturen

22. Utred system med kronvittnen

Brott som begås i kriminella kretsar har blivit allt grövre och är särskilt svåra att utreda. Ett system med kronvittnen kan öka incitamentet för misstänkta att medverka i brottsutredningar och ska därför utredas. Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021.

- [Pressmeddelande och webb-tv: En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)
- [Dir. 2019:85 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)

23. Höj minimistrafpen för övergrepp i rättssak kraftigt

Samhället måste skärpa synen på brott som syftar till att störa rättsväsendets arbete och människors vilja att delta i rättsprocessen. Att vittnen och parter utsätts för våld eller hot är oacceptabelt. En utredning ska därför föreslå höjda straff för övergrepp i rättssak. Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021.

- [Pressmeddelande och webb-tv: En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)
- [Dir. 2019:85 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)

24. Utred höjning av straff för mened samt skyddande av brottsling

Samhället måste tydligare markera att den som vittnar i domstol är skyldig att tala sanning och att det är oacceptabelt att skydda brottslingar genom att till exempel förstöra bevisning. En utredning

ska därför föreslå höjda straff för mened och skyddande av brottsling. Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021.

- [Pressmeddelande: En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)
- [Dir. 2019:85 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)

25. Se över skyddet av och stödet till vittnen och deras anhöriga, och utred anonyma vittnen

Skyddet av och stödet till vittnen och deras anhöriga ska ses över. Vad gäller anonyma vittnen ska en utredning beskriva hur våra grannländers system med anonyma vittnen är uppbyggda och fungerar, i vilken utsträckning anonyma vittnen används och vilket värde de då har, samt hur dessa system hanterar eventuella kopplingar mellan tilltalad och vittne. Om utredaren bedömer det lämpligt ska förslag lämnas till lagändringar, eventuellt som försöksverksamhet. Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021.

- [Pressmeddelande och webb-tv: En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)
- [Dir. 2019:85 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring](#)

26. Förstärk vittnesskyddsprogrammet

Att vittnen till brott inte vågar vittna i domstol är ett påtagligt problem vad gäller gängkriminalitet. Polisen bör prioritera vittnesskyddsprogrammet. Förstärkning av vittnesskyddsprogrammet är en del av den tillsatta utredningen ovan. Uppdraget ska redovisas senast den 21 maj 2021.

- [Om det särskilda personsäkerhetsprogrammet \(vittnesskyddsprogrammet\), på Polismyndighetens webbplats](#)

Förebyggande av brott

27. Trygghetsberedning

En parlamentarisk beredning har tillsatts för att ta fram en samlad målbild för det brottsbekämpande och trygghetsskapande arbetet samt lämna förslag på långsiktiga åtgärder för ökad trygghet och

minskad brottslighet. Förslagen ska vara grundade i evidens och beprövad erfarenhet.

En analys av vilka förmågor som samhället bör kunna förvänta sig av rättsväsendet tas fram. Förslag ska också lämnas till en inriktning för en sammanhållen modern straffrätt, byggd på proportionalitet och syftande till lägre brottslighet, som är anpassad för att möta vår tids krav.

Beredningen kommer att arbeta 2020–2024. Trygghetsberedningen ska årligen delredovisa sina slutsatser till regeringen och lämna en slutredovisning senast den 31 oktober 2024.

- [Pressmeddelande: Regeringen tillsätter en parlamentarisk trygghetsberedning](#)
- [Dir. 2020:32 En parlamentarisk trygghetsberedning](#)

28. Satsa långsiktigt på skolor och socialtjänst i socialt utsatta områden

Arbetet mot segregation inom ramen för Delegationen mot segregation (DELMOS) kommer att förstärkas avsevärt under mandatperioden.

- [Delmos webbplats](#)

29. Socialtjänsten måste kunna gripa in tidigare och i fler situationer (s.k. "mellantvång")

Barn och unga i behov av socialtjänstens insatser kan gå miste om dem i det fall deras föräldrar motsätter sig dem och det samtidigt saknas förutsättningar att besluta om tvångsvård. Socialtjänstens möjligheter att vidta åtgärder under dessa omständigheter måste förbättras. Det handlar om att kunna vidta åtgärder i fler fall, att kunna ge fler typer av åtgärder, och att förbättra möjligheterna till uppföljning av den unge efter avslutade insatser. Ny lagstiftning kan bli aktuell.

Tillägg till Socialstyrelsens pågående myndighetsuppdrag rörande så kallat "mellantvång" beslutades hösten 2019. I tilläggsuppdraget

ska ingå att lämna förslag till lagändringar. Tilläggsuppdraget ska redovisas december 2020. Proposition prel. hösten 2021.

- [Pressmeddelande: Tidiga insatser ska skydda barn från att fara illa](#)
- [Regeringsuppdrag: Ändring av uppdraget om öppna insatser utan samtycke](#)

30. Socialtjänst på kvällar och helger i socialt utsatta områden, samt sociala insatsgrupper

Bemanning med fältassistenter kvällar och helger bedöms av bland annat Polismyndigheten vara en både synlig och effektiv åtgärd mot gängproblem och rekrytering av unga till kriminalitet. Sociala insatsgrupper är en arbetsmetod för samverkan mellan socialtjänst, skola och polis för att hjälpa unga att sluta begå brott. Resurser till kommunerna för detta ska säkerställas.

31. Lagstifta om brottsförebyggande ansvar för kommuner

Kommunerna ansvarar för en rad verksamheter som kan bidra till att motverka brott. Merparten av det brottsförebyggande arbetet sker dock på frivillig basis. Det är viktigt att sådant arbete bedrivs i alla kommuner. En utredare ska föreslå hur ett lagstiftat kommunalt ansvar att arbeta brottsförebyggande kan utformas. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2021.

- [Pressmeddelande: Kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete utreds](#)
- [Dir. 2019:94 Kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete](#)

32. Samordnade insatser för barn och unga i riskzon

Skolverket och Socialstyrelsen har fått i uppdrag att inom ramen för det treåriga utvecklingsarbetet för tidiga och samordnade insatser för barn och unga rikta särskilda satsningar mot riskgrupper i socialt utsatta områden. Syftet är att förbättra samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Uppdraget ska slutredovisas senast den 16 juni 2023.

- [Pressmeddelande: Samordnade insatser för barn och unga i riskzon](#)
- [Regeringsuppdrag: Ändring av uppdraget att genomföra ett utvecklingsarbete för tidiga och samordnade insatser för barn och unga](#)

33. Inför ett nationellt avhopparprogram

Berörda myndigheter uppdras att ta fram ett nationellt avhopparprogram med syfte att samordna, förstärka och utveckla de avhopparverksamheter som idag bedrivs enskilt av kommunerna. Uppdraget samordnas av Kriminalvården och en gemensam slutredovisning ska lämnas senast den 1 december 2020.

- [Pressmeddelande: Beslut om ett nationellt avhopparprogram](#)
- [Regeringsuppdrag: Uppdrag att ta fram ett nationellt avhopparprogram](#)

34. Effektivisera arbetet mot penningtvätt

För att ytterligare stärka arbetet mot penningtvätt tillsätts en utredning som ska se över Finansinspektionens kapacitet, informationsutbyte mellan banker och myndigheter samt om myndigheternas samarbete och ansvarsfördelning mot penningtvätt är ändamålsenligt utformat. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2020.

- [Pressmeddelande: Stärkt arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism](#)
- [Dir. 2019:80 Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism](#)
- [Mer om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism](#)

Kontakt